

Sulkysporten i Nordamerika

Nu & framåt

I USA dominerar pacers. Endast 10-20 procent av loppen är travlopp. Foto: Petri Johansson/Kanal 75

För de flesta svenska traventusiaster är amerikansk travsport synonymt med vad husorganet Travronden beskriver i form av penningstinna lopp och Grand Circuit-stakes. Självklart beskriver det en del av sulkysporten, men som allt annat är den avsevärt mer mångfacetterad än så.

Text:

Lena Myrenius och
Ove Konradsson

Sverige har vi i travsporten lätt att ta till ordet "kris", men om man jämför situationen med den i Italien och inte minst den som drabbat delar av Nordamerika så känns den svenska "krisen" 2012 mer som en

krusning på ytan.

De flesta känner nog till att sulkysporten i USA domineras av pacers/passgångare och att bara 10-20 procent av loppen är travlopp. Dessutom är sulkysporten, oavsett om det rör

sig om passgång eller trav, mycket starkt fokuserad på unghästsport för 2-3-åriga hästar. Men röster har börjat höras för mer tävlingar för äldre hästar, på liknande sätt som i Sverige. Det har exempelvis funnits förslag från

Meadowlands nya ägare, den stenrika investeraren Jeff Gural, att världens viktigaste avelslopp, Hambletonian, skulle köras för 4-åringar. Travsporten är dessutom numera starkt fokuserad till USA och Kanadas östra delar förutom en tynande del i Kalifornien.

Insatslopp

Sulkysporten i Nordamerika är så mycket mer än Grand Circuit-stakes som kan sägas utgöra toppen av isberget, eller Elitserien i sulkysporten, med stakes som är helt uppbyggda på insatser betalda av deltagarna samt sponsorpengar. Det är lopp som Hambletonian, Kentucky Futurity, Yonkers Trot och Little Brown Jug. Nordamerikas Breeders Crown är liksom i Sverige en variant på insatslopp där hingstägarna står för en del och sto- samt hästägarna resterande delar i prissumman.

Sire stakes

Nästa viktiga del av sulkysporten är sire stakes. I princip varje stat där sulkysport bedrivs har sina sire stakes. Det är lopp öppna för hästar som i normalfallet är fallna efter hingstar som står uppstallade i staten. Sedan skiljer sig reglerna om stoet måste uppställas i staten och/eller betäckas där.

Prissummorna varierar dramatiskt över tid och mellan olika stater och beror på om staten stöttar sporten med subventioner från enarmade banditer, storleken på statens hästrelaterade fonder och hur många hingstar samt ston som föds upp i just den staten.

De senaste åren har Ontario i Kanada, New Jersey, New York och Pennsylvania varit de med mest pengar, där den förstnämnda ansetts som en stat flödande av "mjölk och honung". Mjölken och honungen har i detta fall varit kraftiga prissummor och mycket väl utbyggda serier med många lopp.

Sedan finns såklart de vanliga totoloppen också, men i Nordamerika är prissummorna i dessa lopp vanligt-

"Nationalarenan" Meadowlands räddades av investeraren Jeff Gural. Foto: Lars Jakobsson/Kanal 75

"Sulkysporten i Nordamerika är så mycket mer än Grand Circuit-stakes"

vis ganska låga. På många banor är den totala prissumman i ett lopp 2-4 000 dollar, det vill säga 14-28 000 kronor, med hälften till vinnaren. Med andra ord vinner man 7-14 000 kronor som segrare i ett " normalt " totolopp. Med svenska mått mått måste det anses som "poängloppspengar".

Marknadstrav

Den verkliga breddsporten är US fair stakes eller, översatt till svenska: marknadstrav. Ett 20-tal stater i östra USA har fair stakes med varierande antal marknader/fairs och travdagar. En fair hålls på en så kallad fairground – en plats med en läktare, travbana och enkla stallar/lokaler där man ställer ut allt från kor, får och hästar till pajer, frukter och blommor och allehanda djur. Prissummorna är låga, men engagemanget och kärleken till sporten är stor. Total prissumma är normalt 1 000 - 2 000 dollar med 500-1 000

dollar i 1:a pris till vinnaren. Man kör normalt även här uppdelade lopp för två- och treåringar samt äldre hästar i konsuppdelade divisioner.

Tufft i Kanada

Säkert har ingen undgått att läsa om fallande auktionspriser i Nordamerika under hösten. Värst har det varit i Ontario och för Ontario-uppfödda hästar. Det vill säga tidigare nämnda "stat av mjölk och honung", dit såväl tränare och hingstar flyttade för att ta del av den stora kakan med prispengar och starttillfällen.

Men inget är som bekant för evigt och det som alla trodde var den långsiktigaste och mest håldsatsande staten fattade beslut om att ändra regelverket och dra in de subventioner banorna erhållit för casinoverksamheten redan från år 2013. I princip skulle det innebära mer än halverade prissummor. Det är dåliga tider även ▶

Auktionsprisernas kraftiga fall under hösten har knappast undgått någon. Foto: Lotta Isacson

i Kanada även om de inte är i nivå med USA.

Räddning "fem i tolv"

Panik och ridå. Helt plötsligt visste inte vare sig tränare eller hingstägare vart de skulle ta vägen. Man kan säga att hela den nordamerikanska travsporten höll andan för vad som skulle hända. Men inget hände och därför föll alla priser som en sten på Ontario-födda unghästar, och massor med ston har sålts därifrån.

Därför kändes nog beskedet att staten Ontario ändrat sig, så att säga "fem i tolv", med beslutet att man förlänger de villkor som råder 2012 åtminstone fram till 2015 - lagom till Harrisburg-auktionen - som en stor lättnad. Det resulterade också i att de hårt prövade Ontario-uppfödarna kunde notera en rejäl uppgång jämfört med de katastrofpriser som gällt tidigare i höst.

Sargat New Jersey

Än så länge har inget sådant ljus kunnat skönjas i New Jersey. Guvernör Chris Christie torde inte vara alltför populär i

sulkykretsar efter ha beslutat att inte ge tillstånd för casinospel på New Jerseys travbanor eftersom det kan skada "spelstaden" Atlantic City. När han dessutom kryddade det beslutet med att lägga ner "Nationalarenan" Meadowlands och dra in pengarna år 2013 till ett av USA:s rikaste sire stakes-program var kriskänslan ett faktum.

Det föranledde den i flera avseende kontroversielle investeraren och sulky-sportfantasten Jeff Gural, som redan tidigare äger travbanor i New York, att ta över driften av Meadowlands.

Sire stakes programmet i staten är dock kraftigt sargat och resultatet av det blev 2012 att endast två (ja ni läste rätt) avelshingstar av värde stod uppstallade i den starka sulky-sportsstaten New Jersey. I princip innebär det att 2013 kommer bara avkommor till Muscles Yankee och hans son Muscles Hill tävla i New Jersey sire stakes...

Ljuspunkter finns

Nästan lika illa är det i Kentucky, där sporten och inte minst sire stakes-programmet haft bekymmer att

hävda sig med staterna i norr i flera år. Maryland är en annan stat som gått kräftgång och detsamma gäller Maine, Florida och längst bort i väster Kalifornien samt i den förut framgångsrika staten Quebec i Kanada.

Finns det då inga ljuspunkter för sulky-sporten i Nordamerika? Absolut. Ett antal glädjeämnen finns. Det kanske viktigaste är nog det redan nämnda att Ontario förhoppningsvis fortsätter att stödja sulky-sporten med sitt rika tävlingsprogram även efter 2015.

I Pennsylvania som är ett av USA:s viktigaste uppfödardistrikt har sporten fått ett stort uppsving genom utökade tillstånd att bedriva casinoverksamhet på banorna. Mycket positivt är det också i Indiana, och att den stora men tidigare på prispengar fattiga sulky-staten Ohio de senaste åren fått ett rejält uppsving.

De aktiva i sporten är också väldigt reaktiva på dessa förändringar och flyttar såväl bra hingstar som köper unghästar som får tävla i de stater som får bättre villkor. Den ena sulky-

Finns det då inga ljuspunkter? Jodå, absolut. Det kanske viktigaste är nog att Ontario troligen fortsätter att stödja sulkysporten med sitt rika tävlingsprogram även efter 2015. Foto: Lars Jakobsson/Kanal 75

statens död, den andra statens bröd så att säga.

Kris?

Detsamma gäller Staten New York som har många banor, många stora stuterier och många duktiga tränare. I New York finns kanske ett av de livskraftigaste tävlingsprogrammen. Och där – kanske tillsammans med Ohio och Pennsylvania – känns det som breddsporten lever, med många och entusiastiska aktiva.

Sedan är USA alltid USA och det känns nästan konstigt att tala om dåliga tider i sulkysporten och i landet när White Birch Farm köper fölston för 300 000 dollar styck i Harrisburg helt nyligen... Det beror på hur man ser det: är glaset nästan tomt? Halvtomt? Halvfullt? Eller nästan fullt...

Lärdomar

Hur har då dessa stater gjort och finns något att lära för oss i Sverige?

Svaret i de flesta fall är spel på annat än hästar på banorna. Reser man runt finns det, på många av de banor som ligger i "framgångsrika" sulkystater, casinon på eller i anslutning till banan. I USA är det i princip indianerna och sulkysporten som får finansiera sig på detta sätt.

Självklart kan allt bli bättre i Sverige,

men vi ska sannolikt skicka många tacksamhetens tankar till att ATG hittills skötts så proffsigt som det gjorts. Ytterligare en tacksamhetens tanke kan vi skicka till våra politiker som inte gett vika för kraven på att släppa in privatägda spelbolag som inte genererar pengar tillbaka till sporten. Sedan är det säkert upp till såväl centralförbund som banor att utveckla sin produkt och vad man erbjuder sin publik.

Krävs nya besökare

Välkände Norge- och USA-stationerade travtränaren Trond Smedshammar sa i somras när vi diskuterade varför det går illa på vissa håll i USA: "Vi har erbjudit samma publik samma sak och upplevelse vid banbesök i 50 år utan att ens ändra receptet på kringlorna som säljs på banan. Om amerikansk fotboll, hockey och basket gjort samma sak hade det säkert varit en känsla av kris i de sporterna också! Vi måste utveckla våra arrangemang mycket för att locka ny publik!"

Det är nästan som man kan tro att tidigare nämnde Jeff Gural talat med Trond Smedshammar för i höst har det bjudits på både kamelrace, bilspport och många andra jippon på Meadowlands och faktum är att det har ökat publiken betydligt, från bara djupt bitna sulkysfans till en betydligt bredare publik. 🐎